

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Zdenkom Poštulkom, euroadvokátom, U Javoriky 976, Česká Třebová, proti (i) rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/57/2019-436 z 13. decembra 2022 a (ii) postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/57/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 7. februára 2023, ktorú po výzve ústavného súdu doplnila podaním doručeným ústavnému súdu 9. mája 2023, domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom krajského súdu v civilnom spore s tým, že toto rozhodnutie bude zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie, a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní o jej odvolaní s tým, že jej bude priznané finančné zadost'učinenie 8 700 eur.

II.

2. Rozsudkom okresného súdu z 2. júla 2018 bola sťažovateľka na základe žaloby z decembra 2010 zaviazaná zaplatiť žalobcovi 7 609,37 eur s úrokom z omeškania v sadzbe 9 % ročne od 13. decembra 2010 do zaplatenia. V spore bolo zistené, že sťažovateľka po rozvoде so žalobcom žila spolu s ich dcérami v jeho dome, ktorý napriek jeho výzvam odmietala vypratať a v tomto dome bolo od začiatku roka 2008 do 17. februára 2010 žalobcovi za spotrebu elektriny vyúčtovaných 6 799,32 eur, ktoré žalobca zaplatil spolu s úrokmi z omeškania 810,05 eur, keďže pri niektorých platbách sa omeškal v dôsledku toho, že sťažovateľka mu nepredložila vyúčtovania. Podľa okresného súdu tieto čiastky sú bezdôvodným obohatením sťažovateľky, ktorá bez súhlasu žalobcu a ich dcér vymenila elektrický bojler, čo malo za následok zvýšenie spotreby elektriny.

K úrokom z omeškania okresný súd uviedol, že faktúry za elektrinu boli doručované na adresu domu, no sťažovateľka platila len časť z nich, v dôsledku čoho došlo k omeškaniu žalobcu.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom, ktorý bol sťažovateľke doručený 12. januára 2023, rozsudok okresného súdu potvrdil. Podľa krajského súdu sťažovateľka svoje tvrdenia v konaní pred okresným súdom nepreukázala a nestotožnil sa s ňou v tom, že okresný súd sa neriadil jeho právnym názorom z jeho skoršieho kasačného rozhodnutia a že sa nevysporiadal s jej námietkami. Okrem skorších zistení poukázal na to, že sťažovateľka žalobcovi 3. februára 2010 písomne potvrdila, že za rok 2009 spotrebovala elektrinu za 5 644,77 eur, ktoré sa zaviazala nahradiť mu, a žalobca na jej žiadosť dal skontrolovať správnosť elektromera. Stotožnil sa s právnym posúdením okresného súdu, podľa ktorého napriek tomu, že v dome žila s dcérami, len ona sama je povinná poskytnúť žalobcovi náhradu, keďže bez jeho súhlasu vymenila elektrický bojler, čo viedlo k zvýšeniu spotreby. Čo sa týka skutkových námietok sťažovateľky, že elektrinu spotreboval aj žalobca, krajský súd uviedol, že tieto skutočnosti z výpovedí dcér nevyplývali. Za nedôvodné považoval námietky premlčania vznesené sťažovateľkou, keďže sťažovateľka svoj dlh za spotrebu elektriny za rok 2008 11. februára 2010 uznala. Rovnako nepovažoval za dôvodnú námietku k úrokom z omeškania, keďže k tejto sankcii došlo v dôsledku toho, že sťažovateľka žalobcovi včas za elektrinu neplatila a dlh aj v tejto časti dohodou z 2. novembra 2010 uznala. Krajský súd podľa § 366 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) neprihliadol na sťažovateľkou v odvolacom konaní predložený znalecký posudok, ktorý mal preukazovať, že okresný súd pochybil v skutkovom závere o zmene systému vykurovania.

III.

4. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu odôvodňuje tým, že bolo rozhodnuté v rozpore s dôkazmi a hmotným právom. Bez jasného vyjadrenia ústavnoprávneho rozmeru opakuje svoje námietky, ktoré vzniesla v konaní pred okresným a krajským súdom. Tvrdí, že bola zaviazaná na zaplatenie náhrady za elektrinu, ktorej spotreba presahovala obvyklé pomery a boli pochybnosti o správnosti merania. Nedôveruje namietanému rozhodnutiu krajského súdu, keďže na tú istú otázku formuloval odlišné názory. V prvom rozhodnutí konštatoval, že v dome technicky nebolo možné kúriť bojlerom, no pri druhom nepripustil vykonanie znaleckého dokazovania na objasnenie tejto skutočnosti. V prvom rozhodnutí vyjadril pochybnosť o tom, že spotrebou elektriny sa obohatila len ona a nie aj jej dcéry a sťažovateľ. Sťažovateľka namieta, že krajský súd nezohľadnil to, že v dome sa kúrilo aj drevom a elektriku nespotrebovala len ona. Preto nemala byť sama zaviazaná na vydanie bezdôvodného obohatenia. Namieta i to, že bola zaviazaná na zaplatenie úrokov z omeškania, ktoré boli sankciou pre žalobcu za oneskorené platby.

5. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odvodzuje od toho, že jej spor trval neprimerane dlho, a zdôrazňuje celkovú dĺžku konania. Za každý mesiac trvania sporu žiada finančné zadosťučinenie 50 eur.

IV.

6. Podstatou námietok sťažovateľky proti rozhodnutiu krajského súdu sú tvrdenia, ktoré na strane jednej vedú k tomu, že v konaní pred okresným a krajským súdom nebol správne zistený skutkový

stav (príčiny zvýšenej spotreby elektriny). Na strane druhej ide o námietky, ktorých podstatou je to, že okresný a krajský súd zistené skutočnosti nesprávne posúdili, keď sťažovateľka namieta dôvodnosť celého nároku, keďže právne malo byť zohľadnené, že na úkor žalobcu sa bezdôvodne obohatili aj jej dcéry. Okrem toho sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie v časti spochybňujúcej dôvodnosť priznania žalobcom zaplatených úrokov z omeškania.

7. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od vecí samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

8. Podstatou skutkových námietok sťažovateľky je to, že krajský súd nesprávne zistil príčiny zvýšenej spotreby elektriny. Tento skutkový nedostatok však nemožno považovať za zjavný skutkový omyl, ktorý by narúšal celkovú spravodlivosť konania. V konaní bolo nesporne zistené, že sťažovateľka dom žalobcu užívala, zistená spotreba elektriny nebola dôsledkom nesprávneho merania a bola riadne vyúčtovaná žalobcovi, ktorý ju zaplatil, hoci v dome nebýval. Z argumentácie okresného a krajského súdu, ale aj z argumentácie samotnej sťažovateľky však vôbec nie je zrejmé, ako by sa zistenie príčin zvýšenej spotreby elektriny malo prejaviť na rozhodnutí vo veci samej, teda ako by malo ovplyvniť výsledok sporu a jeho celkovú spravodlivosť. To platí o to viac, že sťažovateľka nárok žalobcu už pred začatím sporu viackrát uznala. Z argumentácie sťažovateľky, že v konaní pred okresným a krajským súdom neboli zistené príčiny zvýšenej spotreby elektriny, nemožno identifikovať to, ako sa tento nedostatok mal negatívne prejaviť v rozhodnutí o tom, či má žalobcovi zaplatiť ním uplatnenú čiastku. Preto sú tieto skutkové námietky sťažovateľky, ktoré nemôžu byť predmetom rozhodovania v konaní o dovolaní podľa CSP, zjavne neopodstatnené a ako také boli podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnuté. Zjavný skutkový omyl môže byť dôvodom porušenia ústavných práv len vtedy, ak takýto mohol mať vplyv na celkovú spravodlivosť konania, ktorej súčasťou je podstata rozhodnutia vo veci samej.

9. Sťažovateľka na strane druhej namieta nesprávnosť právneho posúdenia okresného a krajského súdu. K tomu treba uviesť, že podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Sťažovateľka namieta nesprávnosť právneho posúdenia potvrdzujúceho rozhodnutia krajského súdu

a z jej argumentácie nemožno vyvodit', že by ňou namietané zodpovedanie právnych otázok krajským súdom bolo predmetom rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Preto nesprávnosť odpovedí na ňou nastolené právne otázky, ktoré mali viesť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, môže namietat' dovolaním. Keďže sťažovateľka dovolanie ako právny prostriedok nápravy nevyužila, je ústavná sťažnosť v rozsahu týchto jej námietok podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Ak by aj najvyšší súd dospel k záveru, že právne otázky rozhodné pre posúdenie veci sťažovateľky treba vyhodnotit' tak, že jej dovolanie je podľa § 421 ods. 1 CSP neprípustné, potom jej nič nebráni znovu namietat' porušenie jej základných práv rozhodnutím krajského súdu, keďže lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde zachovaná.

10. Sťažovateľka napriek tomu, že porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov odvodila od celkovej dĺžky jej civilného sporu, navrhla len to, aby bolo vyslovené porušenie tohto jej základného práva postupom krajského súdu, ktoré začalo na jej odvolanie v roku 2019 a ktoré bolo skončené doručením rozhodnutia krajského súdu 12. januára 2023, teda pred podaním ústavnej sťažnosti. Rozpor medzi tvrdeniami a argumentáciou sťažovateľky a jej návrhom na rozhodnutie ústavného súdu nebol odstránený ani potom, ako bola vyzvaná na doplnenie ústavnej sťažnosti. Je zrejmé, že žiada vysloviť porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len v dôsledku už skončeného konania o jej odvolaní. Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009). Namietané konanie pred krajským súdom bolo skončené doručením jeho rozhodnutia sťažovateľke 12. januára 2023, pričom ústavná sťažnosť bola ústavnému súde doručená 7. februára 2023. V čase podania ústavnej sťažnosti k namietanému porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 postupom krajského súdu už nedochádzalo, a preto je námietka porušenia tohto základného práva zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu